

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 9.7.2021
C(2021) 5026 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

KOMISSION TIEDONANTO

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin annetun komission asetuseräluonnoksen sisällön hyväksymisestä

LIITE

KOMISSION ASETUS (EU) .../...,

annettu XXX,

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin

LUONNOS

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY¹ ja erityisesti sen 1 artiklan,

on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen*, jäljempänä 'perussopimus', 101 artiklan 3 kohtaa tiettyihin perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluviin vertikaalisten sopimusten ja vastaavien yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20 päivänä huhtikuuta 2010 annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 330/2010² määritellään sellaisten vertikaalisten sopimusten ryhmä, joiden komissio katsoi yleensä täyttävän perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset. Mainitun asetuksen voimassaolo päättyy 31 päivänä toukokuuta 2022, ja siitä tehdyn arvioinnin mukaan sen soveltamisesta on saatu kaiken kaikkiaan myönteisiä kokemuksia. Kun otetaan huomioon sen hyväksymisen jälkeen saadut kokemukset, myös kokemukset markkinoiden uudesta kehityksestä, kuten sähköisen kaupankäynnin kasvusta, ja uudet tai yleisemmät vertikaalisten sopimusten tyypit, on aiheellista antaa uusi ryhmäpoikkeusasetus.

¹ EYVL 36, 6.3.1965, s. 533, sellaisena kuin se on muutettuna 10 päivänä kesäkuuta 1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1215/1999, EYVL L 148, 15.6.1999, s. 1.

* Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 81 artiklasta tuli 1 päivästä joulukuuta 2009 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artikla. Kyseiset kaksi artiklaa ovat asiasisällöltään samanlaiset. Tässä asetuksessa tarkoitetaan tarvittaessa viittauksella Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklaan viittausta EY:n perustamissopimuksen 81 artiklaan.

² EUVL L 102, 23.4.2010, s. 1.

- (3) Niiden sopimusten ryhmä, joiden voidaan katsoa yleensä täyttävän perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset, sisältää tavaroiden tai palvelujen ostoa tai myyntiä koskevat vertikaaliset sopimukset, kun kyseiset sopimukset on tehty sellaisten yritysten välillä, jotka eivät ole kilpailevia yrityksiä, tai tiettyjen kilpailijoiden välillä taikka kun sopimuksen tekijät ovat tiettyjä tavaroiden vähittäiskauppiaiden yhteenliittymiä. Ryhmä sisältää myös vertikaaliset sopimukset, joihin sisältyy liitännäismääräyksiä immateriaalioikeuksien luovuttamisesta tai käytöstä. Käsitteen ”vertikaaliset sopimukset” olisi katettava vastaavat yhdenmukaistetut menettelytavat.
- (4) Perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi asetuksia antamalla ei ole tarpeen määritellä niitä vertikaalisia sopimuksia, jotka voivat kuulua perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Kun perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia arvioidaan erikseen, on otettava huomioon useita tekijöitä, erityisesti markkinarakenne tarjonta- ja ostopuolella.
- (5) Tässä asetuksessa vahvistetusta ryhmäpoikkeuksesta johtuva etu olisi rajoitettava vertikaalisiin sopimuksiin, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan edellytykset.
- (6) Tietäntyyppiset vertikaaliset sopimukset voivat parantaa tuotanto- tai jakeluketjun taloudellista tehokkuutta mahdollistamalla sopimuksen osapuolina olevien yritysten toiminnan paremman yhteensovittamisen. Ne voivat erityisesti johtaa osapuolten liiketoiminta- ja jakelukustannusten alenemiseen ja parhaan mahdollisen tason saavuttamiseen myynnissä ja investoinneissa.
- (7) Todennäköisyys, että tällaiset tehostavat vaikutukset ylittävät vertikaalisiin sopimuksiin sisältyvistä rajoituksista aiheutuvat kilpailunvastaiset vaikutukset, riippuu sopimuspuolten markkinavoimasta ja sen vuoksi myös siitä, missä määrin kyseiset yritykset joutuvat kilpailemaan muiden sellaisten toimittajien kanssa, joiden tavaroita ja palveluita asiakkaat pitävät keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina kyseisen tuotteen ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen vuoksi.
- (8) Voidaan olettaa, että jos kunkin sopimuksen osapuolena olevan yrityksen markkinaosuus merkityksellisistä markkinoista on enintään 30 prosenttia, vertikaaliset sopimukset, jotka eivät sisällä tietynlaisia vakavia kilpailunrajoituksia, johtavat yleensä parannuksiin tuotannossa tai jakelussa ja kuluttajat voivat saada kohtuullisen osuuden saavutetusta hyödystä.
- (9) Kun markkinaosuudelle asetettu 30 prosentin kynnysarvo ylittyy, ei voida olettaa, että perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat vertikaaliset sopimukset yleensä tuottaisivat objektiivisesti arvioituna sen laatuja tai niin suuria etuja, että ne tasoittaisivat sopimuksista kilpailulle aiheutuvat haitat. Samalla ei myöskään oleteta, että tällaiset vertikaaliset sopimukset kuuluvat perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan tai että ne eivät täytä 101 artiklan 3 kohdan edellytyksiä.
- (10) Verkkopohjaisella alustataloudella on yhä tärkeämpi rooli tavaroiden ja palvelujen jakelussa. Verkkopohjaisessa alustataloudessa toimivat yritykset mahdollistavat uudet liiketoimintatavat, joista osaa ei ole helppo luokitella käyttäen käsitteitä, jotka yleensä yhdistetään toimittajien ja jakelijoiden välisiin vertikaalisiin suhteisiin kiinteässä myyntiympäristössä. Jos tällaiset yritykset kuitenkin tarjoavat verkossa välityspalveluja, ne on aiheellista luokitella tämän asetuksen mukaisiksi toimittajiksi.

Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat antavat yrityksille mahdollisuuden tarjota tavaroita tai palveluja muille yrityksille tai kuluttajille helpottaakseen suoria liiketoimia tällaisten yritysten välillä tai tällaisten yritysten ja kuluttajien välillä riippumatta siitä, toteutetaanko kyseiset liiketoimet lopulta ja missä ne toteutetaan. Tämä luokittelu pätee myös silloin, kun verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoaja tarjoaa useita palveluja tai tarjoaa palveluja jakeluketjun useilla eri tasoilla.

- (11) Tässä asetuksessa säädetty verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan määritelmä perustuu määritelmään, jota käytetään oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämiseksi verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjiä varten 20 päivänä kesäkuuta 2019 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa 2019/1150³. Tätä määritelmää sovellettaessa on kuitenkin otettava huomioon tämän asetuksen asiasyhteys. Kun otetaan huomioon varsinkin perussopimuksen 101 artiklan soveltamisala, tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ainoastaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien ja muiden yritysten väliset sopimukset. Näitä sopimuksia pidetään tässä asetuksessa tarkoitettuina vertikaalisina sopimuksina.
- (12) Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien ei pitäisi hyötyä tämän asetuksen mukaisesta ryhmäpoikkeuksesta, jos niillä on hybriditehtävä eli jos ne myyvät tavaroita tai palveluja kilpaillen sellaisten yritysten kanssa, joille ne tarjoavat verkossa välityspalveluja. Tämä johtuu siitä, että tällaisen hybriditehtävän omaavien verkkovälityspalvelujen tarjoajien vähittäiskauppatoiminta vaikuttaa tyypillisesti tuotemerkkien väliseen kilpailuun ja voi siten aiheuttaa horisontaalisia huolenaiheita, joita ei voida jättää huomiotta.
- (13) Tällä asetuksella ei pitäisi myöntää poikkeusta sellaisille vertikaalisille sopimuksille, joiden sisältämät rajoitukset todennäköisesti rajoittavat kilpailua ja aiheuttavat haittaa kuluttajille tai jotka eivät ole välttämättömiä tehostavien vaikutusten saavuttamiseksi. Erityisesti ne vertikaaliset sopimukset, joihin sisältyy tietynlaisia vakavia kilpailunrajoituksia, kuten vähimmäisjälleenmyyntihintoja ja kiinteitä jälleenmyyntihintoja ja tietynlaisia alueellisia rajoituksia tai internetin tosiasiallisen käytön estämistä verkkomyyntiä varten tai tiettyjen verkkomainontakanavien tosiasiallisen käytön estoa, olisi jätettävä kokonaisuudessaan tässä asetuksessa vahvistetun ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle kyseisten yritysten markkinaosuudesta riippumatta. Näin ollen verkkomyyntiin rajoituksiin sovelletaan tällä asetuksella vahvistettua ryhmäpoikkeusta edellyttäen, että niiden tarkoituksena ei ole suoraan tai välillisesti estää ostajia tai niiden asiakkaita käyttämästä tosiasiallisesti internetiä tavaroidensa tai palvelujensa myymiseksi verkossa esimerkiksi siksi, että tämä voi merkittävästi vähentää verkkomyyntiin kokonaismäärää markkinoilla.
- (14) Sen varmistamiseksi, että tässä asetuksessa ei myönnetä poikkeusta rajoituksille, joiden ei voida riittävällä varmuudella olettaa täyttävän perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan edellytyksiä, ja erityisesti merkityksellisille markkinoille pääsyn varmistamiseksi tai kilpailunvastaisen yhteistyön estämiseksi merkityksellisillä markkinoilla ryhmäpoikkeukselle olisi asetettava tiettyjä edellytyksiä. Tämän vuoksi kilpailukieltovelvoitteille myönnettävät poikkeukset olisi rajattava velvoitteisiin, joiden kesto ei ylitä määriteltyä aikaa. Samasta syystä mitkä tahansa suorat tai välilliset velvoitteet, jotka johtavat siihen, että valikoivan jakelujärjestelmän jäsenet eivät myy tiettyjen kilpailevien toimittajien tuotemerkkejä, olisi jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Lopuksi yhdenvertaisuusvelvoitteet, joiden vuoksi verkossa toimivien välityspalvelujen ostajat eivät saa tarjota, myydä tai

³ EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57.

jälleenmyydä tavaroita tai palveluja loppukäyttäjille suotuisammin ehdoin käyttämällä kilpailevia verkossa toimivia välityspalveluja, olisi myös suljettava tästä asetuksesta johtuvan hyödyn ulkopuolelle.

- (15) Markkinaosuuden rajoittaminen, tiettyjen vertikaalisten rajoitusten jättäminen poikkeuksen ulkopuolelle ja tämän asetuksen mukaiset edellytykset riittävät yleensä varmistamaan, että sopimukset, joihin ryhmäpoikkeusta sovelletaan, eivät anna sopimuspuolina oleville yrityksille tilaisuutta poistaa kilpailua kyseisten tuotteiden tai palvelujen merkittävältä osalta.
- (16) Komissio voi peruuttaa tästä asetuksesta johtuvan edun perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16 päivänä joulukuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁴ 29 artiklan 1 kohdan nojalla, jos se katsoo yksittäisessä tapauksessa, että sopimuksella, johon sovelletaan tässä asetuksessa säädettyä poikkeusta, on kuitenkin vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan kanssa. Jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi peruuttaa tästä asetuksesta johtuvan edun kyseisen jäsenvaltion tai sen osan osalta, jos asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 2 kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät.
- (17) Jos komissio tai jäsenvaltion kilpailuviranomainen peruuttaa tästä asetuksesta johtuvat edut, sen on todistettava, että kyseinen vertikaalinen sopimus kuuluu perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan ja että kyseinen sopimus ei täytä vähintään yhtä perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan neljästä edellytyksestä.
- (18) Erityinen merkitys määritettäessä olisiko tästä asetuksesta johtuva etu peruutettava asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan nojalla, on niillä kilpailunvastaisilla vaikutuksilla, jotka johtuvat samankaltaisten vertikaalisten sopimusten rinnakkaisista verkostoista silloin kun niillä on samankaltaisia vaikutuksia, jotka rajoittavat olennaisesti pääsyä merkityksellisille markkinoille tai kilpailua niillä. Tällaisia kumulatiivisia vaikutuksia voi ilmetä esimerkiksi jaetun yksinoikeuden, yksinomaisen toimitusvelvoitteen, valikoivan jakelun, yhdenvertaisuusvelvoitteiden tai kilpailukieltovelvoitteiden tapauksessa.
- (19) Tehostaakseen sellaisten vertikaalisten sopimusten rinnakkaisten verkostojen valvontaa, joilla on samankaltaisia kilpailunvastaisia vaikutuksia ja jotka kattavat yli 50 prosenttia tietyistä markkinoista, komissio voi säätää asetuksella, ettei tätä asetusta sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, jotka sisältävät kyseisiin markkinoihin liittyviä erityisiä rajoituksia, ja palauttaa tällä tavoin kyseisenkaltaiset sopimukset kaikilta osin perussopimuksen 101 artiklan soveltamisalaan,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:
 - (a) 'vertikaalisella sopimuksella' sopimusta tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joita sovelletaan sopimuksen tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen kannalta eri tuotanto- tai jakeluportailla toimivien kahden tai

⁴ EUVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

useamman yrityksen välillä ja jotka liittyvät edellytyksiin, joiden täyttyessä osapuolet voivat ostaa, myydä tai jälleenmyydä tiettyjä tavaroita tai palveluita;

- (b) 'vertikaalisella rajoituksella' perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvaa kilpailunrajoitusta vertikaalisessa sopimuksessa;
- (c) 'kilpailevalla yrityksellä' todellista tai mahdollista kilpailijaa; 'todellisella kilpailijalla' yritystä, joka toimii samoilla merkityksellisillä markkinoilla; 'mahdollisella kilpailijalla' yritystä, jolla vertikaalisen sopimuksen puuttuessa on realistiset edellytykset eikä ainoastaan teoreettiset mahdollisuudet toteuttaa lyhyellä aikavälillä tarvittavat lisäinvestoinnit tai vastata muista välttämättömistä vaihtokustannuksista voidakseen tulla merkityksellisille markkinoille, jos suhteellisissa hinnoissa tapahtuu pieni mutta pysyvä muutos;
- (d) 'toimittajalla' myös yritystä, joka tarjoaa verkossa välityspalveluja riippumatta siitä, onko se osapuolena liiketoimessa, jota se edesauttaa; 'verkossa toimivilla välityspalveluilla' palveluja, joiden avulla yritykset voivat tarjota tavaroita tai palveluja muille yrityksille tai loppukäyttäjille ja jotka helpottavat suoria liiketoimia tällaisten yritysten kesken ja tällaisten yritysten ja loppukäyttäjien välillä riippumatta siitä, missä kyseiset liiketoimet lopulta tehdään ja tehdäänkö niitä lopulta lainkaan ja jotka ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluja;
- (e) 'kilpailukieltovelvoitteella' mitä tahansa suoraa tai välillistä velvoitetta, joka aiheuttaa sen, että ostaja ei voi valmistaa, ostaa, myydä tai jälleenmyydä sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen kanssa kilpailevia tavaroita tai palveluja, taikka mitä tahansa suoraa tai välillistä ostajalle asetettua velvoitetta, jonka mukaan tämän on ostettava toimittajalta tai toimittajan osoittamalta muulta yritykseltä yli 80 prosenttia sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen tai merkityksellisillä markkinoilla niiden kanssa korvattavissa olevien hyödykkeiden ostojen kokonaismäärästä, joka lasketaan ostajan edellisen kalenterivuoden ostojen arvon perusteella tai määrän perusteella, jos tämä on tavanomainen käytäntö alalla;
- (f) 'valikoivalla jakelujärjestelmällä' jakelujärjestelmää, jossa toimittaja sitoutuu myymään sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja joko suoraan tai välillisesti vain tiettyjen perusteiden mukaisesti valituille jakelijoille ja jossa nämä jakelijat sitoutuvat olemaan myymättä kyseisiä tavaroita tai palveluja valtuuttamattomille jakelijoille alueella, jolla toimittaja on päättänyt soveltaa kyseistä järjestelmää;
- (g) 'yksinmyyntijärjestelmällä' jakelujärjestelmää, jossa toimittaja kohdentaa alueen tai asiakasryhmän yksinomaisesti itselleen tai yhdelle ostajalle tai rajalliselle määrälle ostajia ja määrittelee sen suhteessa kohdennettuun alueeseen tai asiakasryhmään siten, että varmistetaan tietty liiketoimintavolyymi, joka säilyttää osapuolten investointipanokset ja rajoittaa muiden ostajien aktiivista myyntiä yksinoikeudelliselle alueelle tai asiakasryhmälle;
- (h) 'immateriaalioikeuksilla' teollisoikeuksia, taitotietoa, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia;
- (i) 'taitotiedolla' sellaisten käytännön tietojen kokonaisuutta, joita ei ole patentoitu ja jotka ovat toimittajan kokemusten ja testien tulosta ja jotka ovat

salaisia, olennaisia ja yksilöityjä; 'salaisella' tarkoitetaan, että taitotieto ei ole yleisesti tunnettua eikä helposti saatavilla; 'olennaisella' tarkoitetaan, että taitotieto on merkittävää ja hyödyllistä ostajalle sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palveluiden käyttöä, myyntiä tai jälleenmyyntiä varten; 'yksilöidyllä' tarkoitetaan, että taitotieto kuvaillaan riittävän kattavasti, jotta voidaan tarkistaa, että se täyttää salaisuutta ja olennaisuutta koskevat perusteet;

- (j) 'ostajalla' myös sellaista yritystä, joka myy perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen perusteella tavaroita tai palveluita toisen yrityksen puolesta;
- (k) 'ostajan asiakkaalla' sopimuspuoliin kuulumatonta yritystä, joka ostaa sopimuksessa tarkoitettut tavarat tai palvelut sopimuspuoliin kuuluvalta ostajalta;
- (l) 'aktiivisella' myynnillä kaikkea muuta kuin passiivista myyntiä, myös aktiivista yhteydenpitoa asiakkaisiin käynnein, kirjein, sähköpostiviestein, puheluin tai muilla suoran viestinnän keinoilla tai kohdennetulla mainonnalla, verkossa tai verkon ulkopuolella esimerkiksi painetun tai digitaalisen median, myös verkkomedian, hintavertailuvälineiden tai hakukonemainonnan avulla, niin että kohteena ovat asiakkaat tietyillä alueilla tai tietyissä asiakasryhmissä; sellaisten kielivaihtoehtojen tarjoaminen verkkosivustolla, jotka eivät ole yleisesti käytettyjä jakelijan sijoittautumisalueella, on tavallisesti aktiivista myyntiä; samoin sellaisen verkkosivuston tarjoaminen, jonka verkkotunnus vastaa jotain muuta aluetta kuin jakelijan sijoittautumisaluetta, on aktiivista myyntiä;
- (m) 'passiivisella' myynnillä myyntiä vastauksena yksittäisten asiakkaiden omasta aloitteestaan tekemiin pyyntöihin, myös tavaroiden tai palvelujen toimittamista tällaisille asiakkaille, ilman että myynti perustuu sitä edeltäneeseen aktiiviseen mainontaan, joka on kohdennettu kyseiselle asiakasryhmälle tai alueelle, sekä osallistumista julkiseen hankintamenettelyyn;
- (n) 'aktiivisen tai passiivisen myynnin rajoittamisella' 1 artiklan l alakohdassa tarkoitettun aktiivisen myynnin tai 1 artiklan m alakohdassa tarkoitettun passiivisen myynnin rajoittamista. Tavaroiden ja palvelujen verkkomyyntin osalta rajoitus, jonka tarkoituksena on suoraan tai välillisesti, erikseen tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa, estää ostajia tai niiden asiakkaita käyttämästä tosiasiallisesti internetiä tavaroidensa tai palvelujensa myymiseksi verkossa tai käyttämästä tosiasiallisesti yhtä tai useampaa verkkomainontakanavaa, on aktiivisen tai passiivisen myynnin rajoitus, jonka tarkoituksena on suoraan tai välillisesti, yksin tai yhdessä kumman tahansa osapuolen määräysvallassa olevien muiden tekijöiden kanssa rajoittaa aluetta tai asiakasryhmää, jolle ostajat voivat myydä sopimuksen alaisia tuotteita tai palveluja, tai valikoivan jakelun tapauksessa rajoittaa vähittäismyyntitasolla toimivan valikoivan jakelun järjestelmän jäsenten harjoittamaa aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille.

2. Tässä asetuksessa käsitteisiin 'yritys', 'toimittaja' ja 'ostaja' sisältyvät niihin sidossuhteessa olevat yritykset.

'Sidossuhteessa olevilla yrityksillä' tarkoitetaan:

- (a) yrityksiä, joissa sopimuspuolella suoraan tai välillisesti on
 - i) valtuudet käyttää yli puolta äänimäärästä, tai

- ii) valtuudet nimittää enemmän kuin puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien elinten jäsenistä, tai
- iii) oikeus johtaa yrityksen liiketoimintaa;
- (b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet suhteessa sopimuspuoleen;
- (c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on, suoraan tai välillisesti, a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
- (d) yrityksiä, joissa sopimuspuolella on yhdessä yhden tai useamman a, b tai c alakohdassa tarkoitettun yrityksen kanssa taikka kahdella tai useammalla viimeksi mainituista yrityksistä yhdessä on a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
- (e) yrityksiä, joissa a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet ovat yhteisesti
 - i) sopimuspuolilla tai niihin sidossuhteessa olevilla, a–d alakohdassa tarkoitetuilla yrityksillä, tai
 - ii) yhdellä tai useammalla sopimuspuolella taikka yhdellä tai useammalla niihin sidossuhteessa olevalla, a–d alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä ja yhdellä tai useammalla kolmannella osapuolella.

2 artikla

Poikkeus

1. Perussopimuksen 101 artiklan 3 kohdan ja tämän asetuksen säännösten nojalla perussopimuksen 101 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin.
Tätä poikkeusta sovelletaan siltä osin kuin tällaiset sopimukset sisältävät vertikaalisia rajoituksia.
2. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan yritysten yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenen tai tällaisen yhteenliittymän ja yksittäisen toimittajan välisiin vertikaalisiin sopimuksiin vain siinä tapauksessa, että kaikki sen jäsenet ovat tavaroiden vähittäiskauppiaita ja yhteenliittymän kunkin yksittäisen jäsenen, yhdessä siihen sidossuhteessa olevien yritysten kanssa, vuotuinen kokonaisliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa. Tällaisten yhteenliittymien solmimat vertikaaliset sopimukset kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussopimuksen 101 artiklan soveltamista yhteenliittymän jäsenten tekemiin horisontaalisiin sopimuksiin tai yhteenliittymän tekemiin päätöksiin.
3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan vertikaalisiin sopimuksiin, jotka sisältävät määräyksiä, jotka liittyvät immateriaalioikeuksien luovutukseen ostajalle tai siihen, kuinka ostaja voi niitä käyttää, edellyttäen, että nämä määräykset eivät muodosta tällaisten sopimusten päätarkoitusta ja liittyvät suoraan ostajan tai sen asiakkaiden suorittamaan tavaroiden tai palveluiden käyttöön, myyntiin tai jälleenmyyntiin. Poikkeusta sovelletaan sillä ehdolla, että määräykset eivät sisällä sellaisia kilpailunrajoituksia suhteessa sopimuksessa tarkoitettuihin tavaroihin tai palveluihin, joilla on sama tarkoitus kuin vertikaalisilla rajoituksilla, joille ei myönnetä poikkeusta tämän asetuksen nojalla.
4. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta kilpailevien yritysten välisiin vertikaalisiin sopimuksiin. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan

kuitenkin kaikkiin kilpailevien yritysten välisen muun kuin vastavuoroisen vertikaalisen sopimuksen näkökohtiin, jos

- (a) toimittaja on tavaroiden valmistaja, tukkumyyjä tai tuoja ja jakelija kun taas ostaja on jakelija eikä kilpaileva yritys valmistuksen, tukkumyyntin tai tuonnin tasolla ja niiden yhteenlaskettu markkinaosuus merkityksellisillä markkinoilla vähittäistasolla on enintään [10] prosenttia; tai
 - (b) toimittaja on palveluiden tarjoaja usealla eri kaupan portaalla, kun taas ostaja tarjoaa palveluitaan vähittäiskaupassa eikä ole kilpaileva yritys samalla kaupan portaalla, jolla se ostaa sopimuksessa tarkoitetut palvelut, ja niiden yhteenlaskettu markkinaosuus merkityksellisillä markkinoilla vähittäistasolla on enintään [10] prosenttia.
- 5. Jos 2 artiklan 4 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettujen kilpailevan toimittajan ja ostajan yhteenlaskettu markkinaosuus on yli [10] prosenttia merkityksellisillä markkinoilla vähittäistasolla mutta ei ylitä 3 artiklassa säädettyjä markkinaosuudelle asetettuja kynnysarvoja, sovelletaan 1 kohdassa säädettyä poikkeusta paitsi osapuolten välisen mahdollisen tietojenvaihdon osalta, jota on arvioitava horisontaalisiin sopimuksiin sovellettavien sääntöjen nojalla.
 - 6. Edellä 2 artiklan 4 kohdan a ja b alakohdassa ja 2 artiklan 5 kohdassa säädettyjä poikkeuksia ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, joiden tarkoituksena on rajoittaa kilpailevan toimittajan ja ostajan välistä kilpailua suoraan tai välillisesti, yksinään tai yhdistettynä osapuolten määräysvallassa oleviin muihin tekijöihin.
 - 7. Edellä 2 artiklan 4 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjä poikkeuksia ei sovelleta, jos verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoaja, joka myös myy tavaroita ja palveluja kilpaillen sellaisten yritysten kanssa, joille se tarjoaa verkossa toimivia välityspalveluja, tekee muun kuin vastavuoroisen vertikaalisen sopimuksen tällaisen kilpailevan yrityksen kanssa.
 - 8. Tätä asetusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, joiden kohde kuuluu toisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan, jollei tällaisessa asetuksessa ole toisin säädetty.

3 artikla

Markkinaosuudelle asetettu kynnysarvo

- 1. Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan edellyttäen, että toimittajan markkinaosuus on enintään 30 prosenttia sellaisilla merkityksellisillä markkinoilla, joilla se myy sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, ja ostajan markkinaosuus on enintään 30 prosenttia sellaisilla merkityksellisillä markkinoilla, joilla se ostaa sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita.
- 2. Kun yritys monenvälisen sopimuksen tapauksessa ostaa sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita joltakin sopimuksen osapuolena olevalta yritykseltä ja myy sopimuksessa tarkoitetut tavarat tai palvelut toiselle myös sopimuksen osapuolena olevalle yritykselle, 1 kohtaa sovellettaessa ensimmäisen yrityksen markkinaosuuden on noudatettava mainitussa kohdassa markkinaosuudelle asetettua kynnysarvoa sekä ostajana että toimittajana 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltamiseksi.

Ryhmäpoikkeusedun poistavat rajoitukset – vakavimmat kilpailunrajoitukset

Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, joiden tarkoituksena on suoraan tai välillisesti, yksinään tai yhdistettyinä osapuolten määräysvallassa oleviin muihin tekijöihin:

- (a) rajoittaa ostajan mahdollisuutta määrittää myyntihintansa, tämän kuitenkin rajoittamatta toimittajan mahdollisuutta asettaa enimmäismyyntihinta tai suositella myyntihintaa, edellyttäen, että nämä eivät johda kiinteään tai vähimmäismyyntihintaan jonkin osapuolen käyttämän painostuksen tai tarjoamien kannustimien vuoksi;
- (b) jos toimittajalla on yksinmyyntijärjestelmä, rajoittaa aluetta tai asiakasryhmää, jolle yksi ostaja tai rajallinen määrä ostajia, joille yksinoikeudellinen alue tai asiakasryhmä on kohdennettu, voi aktiivisesti tai passiivisesti myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja, lukuun ottamatta
 - i) yksinmyyjän tai yksinmyyjän ja sen asiakkaiden, jotka ovat tehneet myyntisopimuksen toimittajan kanssa tai sellaisen osapuolen kanssa, jolle toimittaja on myöntänyt myyntioikeuksia, asettamaa aktiivisen myynnin rajoitusta alueelle tai asiakasryhmälle, joka on varattu toimittajalle tai jonka toimittaja on osoittanut yksinomaan yhdelle ostajalle tai rajalliselle määrälle muita ostajia,
 - ii) yksinmyyjän tai yksinmyyjän ja sen asiakkaiden asettamaa aktiivisen myynnin rajoitusta valtuuttamattomille myyjille, jotka sijaitsevat toisella alueella, jolla toimittajalla on sopimuksen alaisia tavaroita ja palveluja koskeva valikoivan jakelun järjestelmä,
 - iii) rajoitusta, joka koskee yksinmyyjän sijoittautumispaikkaa,
 - iv) rajoitusta, joka koskee tukkukaupan portaalla toimivan yksinmyyjän aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille,
 - v) rajoitusta, joka koskee yksinmyyjän mahdollisuutta aktiivisesti tai passiivisesti myydä komponentteja, jotka on toimitettu sille hyödykkeisiin sisällytettäväksi, asiakkaille, jotka käyttäisivät ne samanlaisten tavaroiden valmistamiseen kuin toimittajan valmistamat tavarat;
- (c) jos toimittaja soveltaa valikoivaa jakelujärjestelmää,
 - i) rajoittaa alueita tai asiakasryhmiä, joille valikoivan jakelujärjestelmän jäsenet voivat aktiivisesti tai passiivisesti myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, lukuun ottamatta
 - rajoitusta, joka koskee valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten tai järjestelmän jäsenten ja niiden asiakkaiden, jotka ovat tehneet myyntisopimuksen toimittajan kanssa tai sellaisen osapuolen kanssa, jolle toimittaja on myöntänyt myyntioikeuksia, aktiivista myyntiä muulle alueelle tai asiakasryhmälle, joka on varattu toimittajalle tai jonka toimittaja on osoittanut yksinomaan yhdelle ostajalle tai rajalliselle määrälle ostajia,

- rajoitusta, joka koskee valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten tai niiden asiakkaiden aktiivista tai passiivista myyntiä valtuuttamattomille jakelijoille, jotka sijaitsevat alueella, jolla valikoivaa jakelujärjestelmää sovelletaan,
 - rajoitusta, joka koskee valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten sijoittautumispaikkaa,
 - rajoitusta, joka koskee tukkukaupan portaalla toimivien valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille,
 - rajoitusta, joka koskee mahdollisuutta aktiivisesti tai passiivisesti myydä komponentteja, jotka on toimitettu hyödykkeisiin sisällytettäväksi, asiakkaille, jotka käyttäisivät ne samanlaisten tavaroiden valmistamiseen kuin toimittajan valmistamat tavarat;
- ii) rajoittaa ristikkäisiä toimituksia sellaisten valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten välillä, jotka toimivat kaupan samalla tai eri portaalla,
- iii) rajoittaa vähittäiskaupan portaalla toimivien valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille lukuun ottamatta 4 artiklan c alakohdan i alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettua tilannetta;
- (d) jos toimittajalla ei ole yksinmyyntijärjestelmää eikä se sovelle valikoivaa jakelujärjestelmää, rajoittaa aluetta tai asiakasryhmää, jolle ostaja voi aktiivisesti tai passiivisesti myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja, lukuun ottamatta
- i) ostajan tai ostajan ja sen asiakkaiden, jotka ovat tehneet myyntisopimuksen toimittajan kanssa tai sellaisen osapuolen kanssa, jolle toimittaja on myöntänyt myyntioikeuksia, asettamia aktiivisen myynnin rajoituksia alueelle tai asiakasryhmälle, joka on varattu toimittajalle tai jonka toimittaja on osoittanut yksinomaan yhdelle ostajalle tai rajalliselle määrälle ostajia,
- ii) rajoitusta, joka koskee myyjän tai sen asiakkaiden aktiivista tai passiivista myyntiä valtuuttamattomille jakelijoille, jotka sijaitsevat alueella, jolla toimittaja soveltaa sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita ja palveluja koskevaa valikoivaa jakelujärjestelmää,
- iii) rajoitusta, joka koskee ostajan sijoittautumispaikkaa,
- iv) rajoitusta, joka koskee tukkukaupan portaalla toimivan ostajan aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille,
- v) rajoitusta, joka koskee ostajan mahdollisuutta aktiivisesti tai passiivisesti myydä komponentteja, jotka on toimitettu sille hyödykkeisiin sisällytettäväksi, asiakkaille, jotka käyttäisivät ne samanlaisten tavaroiden valmistamiseen kuin toimittajan valmistamat tavarat;
- (e) rajoittaa komponenttien toimittajan ja kyseiset komponentit hyödykkeisiinsä sisällyttävän ostajan sopimalla tavalla toimittajan mahdollisuutta myydä kyseisiä komponentteja varaosina loppukäyttäjille tai korjaamoille,

tukkumyyjille tai muille palveluntarjoajille, joita ostaja ei ole valtuuttanut korjaamaan tai huoltamaan tavaroitaan.

5 artikla

Ryhmäpoikkeuksen soveltamisalan ulkopuolelle jätetyt rajoitukset

1. Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin sisältyviin seuraaviin velvoitteisiin:
 - (a) suorat tai välilliset kilpailukieltovelvoitteet, jotka ovat voimassa määräämättömän ajan tai yli viisi vuotta;
 - (b) suorat tai välilliset velvoitteet, jotka aiheuttavat sen, että ostaja ei voi valmistaa, ostaa, myydä tai jälleenmyydä tavaroita tai palveluja sopimussuhteen päätyttyä;
 - (c) suorat tai välilliset velvoitteet, jotka aiheuttavat sen, että valikoivan jakelujärjestelmän jäsenet eivät myy tiettyjen kilpailevien toimittajien tuotemerkkejä;
 - (d) suorat tai välilliset velvoitteet, jotka aiheuttavat sen, että verkossa toimivien välityspalvelujen ostaja ei saa tarjota, myydä tai jälleenmyydä tavaroita tai palveluja loppukäyttäjille suotuisammin ehdoin käyttämällä kilpailevia verkossa toimivia välityspalveluja.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan a alakohdassa säädetään viiden vuoden aikarajaa ei kuitenkaan sovelleta, jos ostaja myy sopimuksessa tarkoitetut tavarat tai palvelut toimittajan omistamista tiloista ja omistamalta maa-alueelta tai toimittajan sellaiselta kolmannelta, joka ei ole ostajaan sidoksissa, vuokraamista tiloista ja vuokraamalta maa-alueelta käsin ja jos kilpailukieltovelvoite ei jatku sen ajanjakson jälkeen, jonka ajan tilat ja maa-alue ovat ostajan käytössä.
3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan b alakohdassa säädetään, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan suoriin tai välillisiin velvoitteisiin, jotka aiheuttavat sen, että ostaja ei voi valmistaa, ostaa, myydä tai jälleenmyydä tavaroita tai palveluja sopimussuhteen päätyttyä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - (a) velvoite koskee tavaroita tai palveluja, jotka kilpailevat sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen kanssa;
 - (b) velvoite on rajattu tiloihin ja maa-alaan, joissa/jolla ostaja on toiminut sopimuksen voimassaoloaikana;
 - (c) velvoite on välttämätön toimittajan ostajalle luovuttaman taitotiedon suojaamiseksi;
 - (d) velvoitteen kesto on rajattu yhteen vuoteen sopimussuhteen päättymisestä.

Edellä 1 kohdan b alakohta ei kuitenkaan rajoita mahdollisuutta asettaa määräämättömän ajan voimassa olevia rajoituksia, jotka koskevat muun kuin yleisesti tunnetun taitotiedon käyttämistä ja paljastamista.

6 artikla

Tämän asetuksen soveltamatta jättäminen

Asetuksen N:o 19/65/ETY 1 a artiklan nojalla komissio voi säätää asetuksella, että jos samankaltaisten vertikaalisten rajoitusten rinnakkaiset verkostot kattavat yli 50 prosenttia merkityksellisistä markkinoista, tätä asetusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, jotka sisältävät kyseisiin markkinoihin liittyviä erityisrajoituksia.

7 artikla

Markkinaosuudelle asetetun kynnysarvon soveltaminen

Edellä 3 artiklassa säädettyjä markkinaosuudelle asetettuja kynnysarvoja sovellettaessa noudatetaan seuraavia sääntöjä:

- (a) Toimittajan markkinaosuus lasketaan markkinoilla toteutuneen myynnin arvon perusteella ja ostajan markkinaosuus lasketaan markkinoilla toteutuneiden ostojen arvon perusteella. Jos markkinoilla toteutuneen myynnin tai toteutuneiden ostojen arvoa koskevia tietoja ei ole käytettävissä, voidaan kyseisen yrityksen markkinaosuus laskea muihin luotettaviin markkinatietoihin, mukaan lukien markkinoilla toteutuneet myynti- ja ostomäärät, perustuvien arvioiden pohjalta.
- (b) Markkinaosuudet lasketaan edellistä kalenterivuotta koskevien tietojen perusteella.
- (c) Toimittajan markkinaosuus sisältää myös vertikaalisesti integroituneille jakelijoille myyntiä varten toimitetut tavarat tai palvelut.
- (d) Jos markkinaosuus on alun perin enintään 30 prosenttia mutta nousee myöhemmin tämän tason yläpuolelle, 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu kaksi peräkkäistä kalenterivuotta sen vuoden jälkeen, jolloin 30 prosentin kynnysarvo ensimmäisen kerran ylittyi.
- (e) Edellä 1 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan e alakohdassa tarkoitettujen yritysten markkinaosuus jaetaan tasan niiden yritysten kesken, joilla on 1 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet.

8 artikla

Liikevaihdolle asetetun kynnysarvon soveltaminen

1. Edellä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun vuotuisen kokonaisliikevaihdon laskemiseksi lasketaan yhteen vertikaalisen sopimuksen osapuolen edellisen tilikauden liikevaihto sekä tähän sidossuhteessa olevien yritysten liikevaihto kaikkien tavaroiden ja palvelujen osalta, ilman veroja tai veronluonteisia maksuja. Tällöin ei oteta huomioon liiketoimia, jotka on tehty vertikaalisen sopimuksen osapuolen ja siihen sidossuhteessa olevien yritysten välillä tai kyseiseen sopimuspuoleen sidossuhteessa olevien yritysten kesken.
2. Edellä 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu, jos kahden peräkkäisen tilikauden vuotuinen kokonaisliikevaihdolle asetettu kynnysarvo ylittyy enintään 10 prosentilla.

9 artikla

Siirtymäkausi

Perussopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ei sovelleta 1 päivän kesäkuuta 2022 ja 31 päivän toukokuuta 2023 välisenä aikana 31 päivänä toukokuuta 2022 jo voimassa olleisiin sopimuksiin, jotka eivät täytä tämän asetuksen mukaisia poikkeuksen edellytyksiä mutta jotka täyttivät asetuksen (EY) N:o 330/2010 mukaiset edellytykset 31 päivänä toukokuuta 2022.

10 artikla

Voimassaoloaika

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2022.

Sen voimassaolo päättyy 31 päivänä toukokuuta 2034.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä [...]

Komission puolesta

Puheenjohtaja

[...]